

Redacția: Brașov, piața mare nr. 22
Tipografia: Brașov, piața mare nr. 22
BIBLIOTECA DE AȘTĂRI
Sra. ovă, p' ața mare nr. 22
anexate mai primesc în Viena
udoljů Kassa Haasenstein & Volger
(No Maas), emri. Schalk, Alois
erdli M. Dehas, A. Oppel, J. Bon-
berg; în Bucuraria: A. V. Gold-
berg; în on Kassa Kistam Bernat;
Frankfurt: G. L. Dubs; în Ham-
burg: A. Steiner
*rezultul inserțiilor lor. o scriă
armonidă pe o solonă 8 or
ă 50 or. Imbu pentru o pu-
leare. Publ. și mai dese
după tarifi și învoială.
te-iamă pe pagina III-a
creă 10 or. v. a. s. 97 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

Abonamentele se fac în toate țările.
ABONAMENTE PERITR ANSTI - Ung. Ra-
Pe unu an 12 fl., pe se. lun
6 fl., Pe trei luni 3 fl.
PERITR ROMANIA și strălăitate:
Pe unu an 40 franci, pe șese
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din intru și din afară
și la dd. colectorii
ABONAMENTUL PERITR BRAȘOVU:
la administrație, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe unu an
10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dusa în
casă: Pe unu an 12 fl., pe
șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu exemplar 5 or. v. a. s. 97
15 bani
Atătu abonamentele cătu și
inserțiile suntă a se plăti
tainte

Nr. 154.

Brașov, Vineri 12 (24) Iulie.

1891

Brașov, 11 Iulie v.

În capitala Boemiei se oferă așî lunei din monarchia și din afară unu spectaculă fôrte remarcabilă pentru timpul și împrejurările de așî. Praga a devenit, cu ocaziunea expoziziunii cehice, Mecca tuturor Slavilor din monarchia, ba și a acelora afară de monarchia.

Organulă de căpeteniă din Viena ală centraliștilor germani caracterizează acestă faptă dîcîndu: „este lucru destulă de ciudată că tocmai într'o capitală provincială austriacă se unescă toate apele slavice.“

După Poloni, Slovaci, Croați și ceilalți Slavi de sudă au urmată Sêrbii în vizitarea expoziziunii cehice din Praga, fiindă primiți toți cu însuflețire din partea Cehilor, cari au fostă salutați ca înainte mergătorii culturii slavice.

Acum au alergat și Rutenii din Galiția la Praga, în numără de vre-o 160, și au fostă primiți cu entuziasmă. Representantulă orașului Praga a binevenată pe ôșpeții Ruteni, „cari au venită spre a întinde mâna Cehilor, fraților loră slavi“. Caracteristică e respunsulă, ce l'a dată vorbitorulă Ruteniloră, care a accentuată, că după ce Slavii din toate părțile au adusă Cehiloră omagiale loră, Rutenii n'au putută să rămână mai pe josă decâtă ei, și de aceea au venită și ei la Praga.

Nu puțină a contribuită la crearea acestui curentă de a se manifesta solidaritatea Slaviloră, programa și direcțiunea politică a Cehiloră tineri, și ori-ce ar dîce adversarii acestora despre acestă direcțiune, ori-cătă de multă ar declara-o de extremă și imposibilă, nu se pôte trage la îndoielă, că desfășurândă stégulă solidarității Slaviloră, Cehii tineri facă o politică de interese fôrte practică.

A produsă ună resensă viu în tabăra germană împrejurarea, că unulă din vorbitorii Cehi salutândă pe frații Sêrbi a dîsă: Noi Cehii suntemă convinși, că frații noștri ne voră da mâna în momentulă „decisivă“. Acestă espresiune a fostă declarată de cătră foile germane ca o amenințare, nu la adresa Rusiei, ci la aceea a Austro-Ungariei pentru casulă unui conflictă cu Rusia.

Ne putemă închipui la ce rezultate voră ajunge suspiciunile Nemților centraliști, când foile loră voră avé să raporteze asupra primirei, ce-i aștăptă pe ôșpeții și pe „frații“ din Rusia, cari voră merge în dîlele aceste să viziteze espiziunea din Praga.

Intr'o privință foile germane au dreptate. Mișcarea de înfrățire slavă, ce se face astăți în Praga este de o importanță, care, deși pentru momentă nu pôte avé rezultate practice, le pôte avé însă cu atătă mai multă în viitoră, mai alesă decâtă se va continua politica suprematistă și dușmană naționalităților negermane și nemaghiare din monarchia.

CRONICA POLITICĂ

— Desbaterile asupra titlului proiectului de lege pentru reforma administrațiunii s'au terminată în ședința dela 21 Iulie, rămânândă, ca votarea să se facă în ziua următoare. Desbaterile asupra titlului au durată șese zile. În ultima zi a desbateriloră acestora, ministrulă-președinte Szapary a făcută a tenți pe oratori, ca în vorbirile loră să nu se abată dela obiectă. La primulă articolă ală proiectului de lege s'au insinuată până acum peste 20 de oratori.

Generalulă francesă Saussier a ținută ună toastă cu ocaziunea unei serbări a oficeriloră din armata teritorială francesă, în care a dîsă că alianța triplă e

de vină că se facă așa teribile înarmări și totdeodată îi admonia pe oficeri, ca să nu se încerdă necondiționat în mașinele de răboiu pentru cari se întrecă statele unulă pe altulă. Nu prafulă fără fumă, melinita, ci puterea morală a soldațiloră garantăză victoria.

— În Roma s'a ținută o adunare a reuniunii radicale de aici, care a hotărâtă să continue agitările în contra alianței triple și să provôce pe toate reuniunile democratice ale Italiei, ca se să espriime în modă plebiscitară asupra cestiunei, cumcă reînnoirea alianței triple îndatorăză demorația italiană, să respecte tractatulă și să renunțe la provinciile nerescumpărate, mai departe cumcă responsabilitatea pentru reînnoirea acestei alianțe, nu cade asupra națiunii, ci asupra guvernului.

— Eri dimineta a plecată regele Alecsandru ală Serbiei în călătoria spre Rusia. Înainte de plecară cu o zi s'a publicată în fôia oficială ună anunț în care se dîce, că regele Alecsandru călătorește în Rusia, pentru ca să facă o vizită la curtea din Petersburg, care a dovedită față de națiunea sêrbescă totdeuna bunăvointă. Reîntornândă din Rusia, va pleca cu intrăga suită la Ischl, unde va face de asemenea o vizită curții Austro-Ungare, care asemenea e considerată ca binevoitoare față de regatulă Serbiei și față de dinastia Obrenovic.

SCRIRILE ZILEI.

Slabă începută. În 18 Iulie s'a ținută la Făgărașă prima adunare ordinară lunară a comitetului administrativă sub presiuniă noului fișpană Guido Bausneru. În vorbirea sa de deschidere, fișpanulă se espriimă favorabilă despre noulă proiectă de reformă administrativă, dela care aștăptă însemnate îmbunătățiri. După acestă urmă cetirea unui raportă ală inspectorului r. de școlă Carolă Kakukay despre starea școliloră populare din comitată în ultima jumătate a anului. După ce s'a cetită acestă raportă,

— spune „Kolozsvar“, — membrii români din comitetulă administrativă au declarată, că ei n'au înțelesă raportulă cetită în limba maghiară și au pretinsă ca fișpanulă să dispună a se ceti raportulă și în limba românească. Fișpanulă n'a băgată în seamă cererea membriloră români și ca mare aderentă ală „ideei de stată“ ce este, a enunțată simplu, că raportulă s'a primită. — Dacă este adeverată aceea, ce se scrie în „Kolozsvar“ și decâtă așa-și înțelege d-lă de Bausnern chiamarea sa în comitatulă Făgărașului, atuncă de ce trebă a fostă asigurarea lui cu ocaziunea instalărei, că va fi nepărtinitoră și va face să se respecte legile?

Sêrmanii Moți! De ună timpă înocce furiile unguresci și-au îndreptată săgețile asupra bieților noștri Moți, căroră acum mai alesă, de când în calea exploatărei păduriloră li-s'a pusă pandurii unguresci, li merge rău de totă. I-a mai luată apoi la gônă și presa ungurescă, care directă și indirectă aștă în contra loră în modulă celă mai bruscă. Deunăzile soimă, cu câtă răutate vorbiau foile unguresci despre unu conflictă, ce dîcea că s'ar fi iscată între locuitorii români dela Albaclă și dela Gilău și între pădătorii erariali. Acum i-se telegrafizează lui „Egyetertes“, că în cauza acelu conflictă, s'a pornită cercetarea cu mare grabă și că e nădejde, că dintre 24 de Moți acusată, mare parte voră ajunge în temnițe. — Se vede trebă, că suntă fôrte grabnici și punctuali judecătorii unguri, când e vorba de a băga în temnițe pe bieții Moți, dăr nu totă așa de grabnici și punctuali suntă ei, când e vorba de a lua măsură în contra măceluriloră și abuzuriloră comise de unelte unguresci față cu poporulă română, — dovadă casulă dela Feldru!

Cu privire la adunarea despărțimîntului XXXII (S. St.-Mărtin) ală Asociațiunii transilvane, ce este convocată pe ziua de 2 Augustă n. c., ni-se scrie din partea d-loră protopopi Macaveiu și To-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Inimă de aur.

Romană, de I. Edhor. Tradusă de Julia.
(Fine.)

Sosă primăveră. Albinele zuzuiau printre florile din grădina forestierului. Ruth ședea pe o bancă și netedea gâtulă môle ală căprioarei, care o privia cu ochi strălucitori, mîncândă din mâna ei. Ună vestimentă îi acoperia talia și-i înălța paliditatea feții sale de-o frăgețime particulară. Ana Dölling sta în ușă și o privia zimbîndă.

— „Astăți e o zi minunată; multe s'ar pută ierta și uita, nu-i așa Ruth? Pădurea noastră însă e frumoasă și erna.“

— „Da, aici e frumosă și erna. Voi așî avută dreptate când așî dîsă, că eu n'așî voi să mă mai ducă de-aici. Numai Eva lipsesce.“

Ruth se sculă și își puse mâna pe umerii Anei.

— „Lasă-o să se odihnescă“, replică această lină. „Voia lui Dumnezeu fiă binecuvîntată. — Uite colo, vine o trăsură. Să fiă ôre a lui Aldenhofen? Trăsura veni mai aproape și se opri. Ună

bărbată se scoborî din trăsura, „Dumnezeule, e Helda! Voiesă să vorbească elă?“ întrebă Ana.

— „Sigur! Eu suntă mirăsa lui, ai uitată tu asta?“

— „Așăderă vă lasă singuri“, șopti Ana dispărîndă pe ușă.

Helda veni mai aproape, era palidă, însă liniștită, fôrte liniștită. Elă își ridică palăria spre a saluta și Ruth obșervă o șuviță arginție de pără, ce i-se coboria pe frunte.

— „Bine ai venită, Kurth, bine ai venită! Veți, eu am sciută, că tu vei veni; în presimțirile mele totdeuna mă potă încerde.“

— „Îți mulțumescă, Ruth, pentru vorbele, cu cari mă întempini.“ Elă îi sêrută fierbinte mânilă. „Ruth, viăi să șești puțină lângă mine, cum ai șeșută odinioară de atâtea ori?“ se rugă elă cu blăndeță.

Ruth îi împlini dorința. Elă se puse lângă ea; asupra lui se părea, că năvălescă cugetele cu vehemență.

— „Cătă de adese-ori am dorită sosirea momentului acestuia și de câte

ori mă am imprimată în memoriă frumosea lui! Și intru adevără, că e frumos!“

Ochii lui străluciau umezi, ca și când li s'ar topi ghița, care atăta timpă a acoperită nobleță sufletului sên.

— „Ora această e frumoasă pentru mine, Ruth, așa de frumoasă încătă nu așî schimba-o cu nimică în lume. Amintirea ei mă va însoți pururea în viitoră.“

— „Tu vorbești așa de seriosă dragă Ruth?! Asta imă causăză durere.“

— „Nu mă recunoști tu? Eu vorbescă în caracterulă, ce mi l'am însușită în amarulă timpă ală suferinței. Îți mai aduci aminte de ziua aceea, în care ședeamă aici și tu mă vorbeai de sora ta și nu voiai să mă lași să călătoreșcă?“

— „Da, Kurt, o sciui.“

— „Și sciui tu cum eu în loculă acesta mă-am descoperită dorințele inimii mele? Da, și mai sciui tu, că potă aduce și jertfe? Uite aici, Ruth, veți suvița această arginție de pără... Nu înflorarea, că m'au condamnată pe nedreptulă, nici onôrea tăvălită în pulvere și nici mănia pe sora mea, care m'a deșosită, fă-

cîndă-mă otrăvitoră, nu acestea mi-au scosă pără albă, ci luptele, ce le-am avută cu inima mea. Ruth, eu am venită așî, să-mă răscumpără cuvîntulă. Nobilulă meu sânge pretinde, ca să mă despărț de tine în loculă acesta. Rê-tăcit'am prin estinsa pădure cu dorința nehotărîtă, ce mi-a fostă cuprinsă sufletulă, dăr pădurea de astădată nu avea nici o mângăere pentru mine. Frémătulă frunzeloră ei imă șoptia o melodiă despre fericirea pierdută. Deodată însă aușii o voce bărbătescă, ce-și povestia visulă tinereții.

— „Ah, acuma sciui totulă“, dîse Ruth roșindă și-și coperi fața cu mânilă.

— „Nu, tu nu sciui totulă“, reluă Helda. „Ascultă-mă cu paciință, te rogă. Eu am vîșută adevărata iubire de aură a acelu bărbată și am aușită mărturisirea ta... Te am fostă pierdută... pierdută pentru totdeuna. Se întorcea pământulă cu mine și mă depărtaiu incapabilă de altă cugetă, decâtă acela, că te-am pierdută prin vina mea. În această nopte te-am iubită nespusă de multă, cu mii de dureri în sufletă și c'ună martiriu chinitoră. Am intrată desperată în

dorană, că acea adunare se va ține în școala română gr. or. din *Cetatea de balta*, ér pentru petrecerea, ce se va da cu acea ocaziune, s'au luat măsurile de lipsă, ca mâncările să se pôtă căpeta la otelü.

Darü. Ni-se împărtaşesoe, că fericitulü *Ladislau Vaida* din Clușiu a testatü și pentru Asociațiunea meseriașilorö români din Brașovü suma de 25 fl. v. a.

Mușcată de viperă. Unü casü de mörte dintre cele mai dureröse s'a întâmplatü în comuna Bania din comitatulü Caras-Severinului. D-ra *Otilia*, frumoșa fiică a proprietarului de ferestreu Ioanü Popescu, aflându-se în grădină, a voitü să rumpă o rosă pentru fidanțatulu ei și astfelü și-a întinsü mâna la tufișü. Când era însă să rumpă rosa fixată, deodată se asvêrlü pe mână o viperă mică și o mușcă greu. Ingrozită a țipatü odată, la ce fidanțatulu ei grăbi și i smulse șerpele ce i-se încolăcise în jurulü mânei. Numai decätü fü chiămatü mediculü, dér a fostü deja târziu, căci pe când sosise acesta, *Otilia* nu mai era în viêtă. Casulü e cu atâtü mai durerosü, cu câtü fidanțatüi voiau peste puținü timpü să jure credință înaintea sfântului altarü.

Pentru monumentulü lui I. C. Brătianu au subscrisü oficerii din garnisöna Bucureșcolü peste 5000 de franci.

Societate de consumü. Scimü, că s'a proiectatü aici în Brașovü înființarea unei societățü de consumü de carne. Pentru înființarea acestei societățü s'a trimisü pe la diferiții locuitorü ai orașului o listă în tôte trei limbile, subscrisă de d-nii *Szava* și *Biro*, ca dirigențü ai societățüi. Doritorii de a se face membri vorü avé a se înscrie în acéstă listă, după care apoi vorü fi convocati la adunarea constituantă, undeli se va ceti proiectulü de statute și numai cei ce vorü consimți și vorü vota acestü proiectü, vorü fi considerați ca membri. La înscriere, membrii vorü depune o taxă de 10 fl., din care se vorü procura obiectele și uneltele trebuincioșe pentru societate.

In contra invasiunei Evreilorö în România. Mai multe escadröne de călărași din Moldova au fostü concentrate la granița rusescă și la granița austro-ungară, pentru ca să impedece năvălirea în România a Evreilorö alungați din Rusia.

O desmințire. Din Clușiu se scorie: Scierea foilorö din Budapesta, în urma căreia procurorulü *Cseytey* ar fi înăbunitü într'o călătorie și ar fi dispărütü,

e absolutü neîntemeiată. *Cseytey* s'a întorsü din călătorie sa și a și plecatü deja în afaceri oficioșe la Sebeșü.

Salonulü stereoscopü alü domnului *Jean Strecker*, s'a deschisü în localulü unde a fostü prăvălia Ioanü Dușoiu, strada Căldărarilorö. Reprezentațiunile se schimbă în fiecare zi.

Regele Milanü, care se află acum în Carlsbad a datü unü prânzü în onörea principelui *Ferdinand* alü Bulgariei, la care au luatü parte afară de acéstă încă unü generalü sêrbescü, și fostulü ministru românü de finance *Menelas Ghermani*, care e vechiu amicü cu regele Milanü. În totü timpulü șederei sale la Carlsbad, principele *Ferdinand* s'a preumblatü cu *Menelas Ghermani*, fostulü ministru de finance.

Mulțămită publică. Cu ocaziunea maialului școlilorö române din Făgărașü, d-lü *Nicöla* u Șerbanü, drd. în Budapesta, a trimisü în favorulü ambelorö școle române unü darü de 5 fl., din carü cu începerea anului școlasticü viitorü se vorü procura rechisitele de lipsă pe séma școlariilorö sêracl. Pentru acestü darü, d-nii învățatorü din Făgărașü *I. Berescu* și *B. Rațiu* esprimă mulțămită d-lui Șerbanü.

Invitare la petrecerea de vëră împreunată cu o producțiune de diletanți ce se va arangia Duminică la 2 Augustü nou curentü în salele școliei din Cutü. Venitulü curatü este destinatü pentru „Fondulü școlasticü“. — Ioanü Bitea, președinte; Ioanü Dicu Decanu, cassierü. Inceputulü la 7 öre sêra. Prețulü intrării: de persönă 1 fl., de familiă de 2 membri 1 fl. 50., peste 2 m. 2 fl. Suprasolviri și oferte maritimöse pentru „Fond. școl.“ se primescü cu mulțămită și se chităză pe cale diaristică. Mâncările se lasă în grija familiilorö. De vinü gratisü și quartire s'a îngrijitü comitetulü arangiatorü.

Unü succesörü a lui *Blondin*. Vestitulü „trecătorü peste Niagara“ — după cum se scorie din New-York — a aflatü în zilele aceste unü imitatorü. Unü echilibristü din Toronto, anume *Discou* a trecutü cataractulü Niagara pe o funiă grosă de unü policarü.

Colera în Asia. Diarulü „*Pol. Cor.*“ anunță. că colera progreséză între pelegriii din Mecca și după cum spunü depeșile oficioșe, au fostü dela 11 până la 12 Iulie n. c. 35 de casuri de mörte. În închisörea din Aleppo s'a ivitü unü casu mortalü de coleră.

Contra-memoriulü studențilorö maghiari.

Amü anunțatü deja răspunsulü tinerimei dela școlele superioșe maghiare la memoriulü tinerimei universitare din România, apărütü în Pesta sub straniulü titlu „*A magyar Románok és a magyar nemzet.*“ (Românii maghiari și națiunea maghiară).

Acéstă broșură (formatü 8°, 64 pagine.) care — precum se țice în prefață — s'a trimisü în traducere francesă și germană școlilorö din străinătate, diarelorü și tuturorü factorilorö distinși și competenți în politică, în viêtă publică și în viêtă socială, e împărțită în 12 capitule.

Nici într'unulü din aceste capitule nu se cuprinde vr'o idee nouă, ci dela începutü până la sfîrșitulü tinerimea maghiară ține isonulü limbajului șovinistü și pătimașü, în care țilnicü suntü tractate cestiunile nôstre din partea pressei ungurescë și a politicienilorö maghiari de totü soiulü.

Cetitorii nôstri cunoscü förte bine acestü limbajü, cunoscü argumentele, cu carü șovinistii maghiari se încercă a justifica sistemulü de guvernare asupritorü actualü și suntü sătulü până în gätü de sistematica întortochiare a adevărului în cestiunea atâtü de clară și lămurită a libertățüi nôstre și a egalei nôstre îndreptățiri naționale. Ar fi dér de prisosü a reproduce pe largü esportăriunile tinerimei maghiare.

Ne vomü mărgini prin urmare a-le arăta cetitorilorö nôstri pe scurtü mersulü ideilorö cuprinse în contra-memoriulü studențilorö maghiari, rezervându-ne a discuta în deosebi unele cestiuni de căpeteniă sulate în acéstă broșură politică.

După ce se aducü nisce laude esagerate la adresa poporului maghiarü, care ou „moralitatea“, „cultura“, „ordinea“, „dreptatea“ și „iubirea sa de libertate“ ar fi susținutü singurü acestü statü timpü de o miă de ani, fșuritorii contra-memoriului își varsă mânä asupra României, țicendü, că numai de când ea s'a ivitü pe harta Europei a prinsü rădăcină ideia panslavismului și daco-românismului, și că nutrirea acestei idei a daco-românismului a fostü în primulü rândü și scopulü Memoriului studențilorö români. Acestü scopü însă suntü siguri studenții maghiari, că nu se va ajunge, de-örece: „cu minciuni numai gâgăuții și ömenii credulü se potü seduce“.

De aici încolo începe „combaterea“. O anexare la România a teritoriului ungarü locuitü de Români nici-odată nu s'ar puté realiza — țicü studenții ungarü, — de-örece și pe acestü teritoriu

majoritatea locuitorilorö o forméză Maghiarii (Sic!), pe carü România ou tötă puterea ei n'ar fi în stare a-i stăpâni. Dér o asemenea anexare, continuă contra-memoriulü, nu o dorescü nici chiar Români, carü totdeuna au trăitü în strinsă solidaritate cu Maghiarii. Rêscöla de sub Horia n'a fostü îndreptată în contra Maghiarilorö, ci în contra nobilimei feudale, ér revoluția din 1848 a fostü pusă la cale de cei din Viena și de aceea ar fi o negare a istoriei, deocă studenții români dela Bucurescolü numescü pe luptătorii dela 1848 ai poporului românü „eroi ai libertățüi“.

După aceste urméză desfășurarea teoriilorö lui *Réthy*, care negă continuitatea Românilorö pe pământulü Daciei ou scopü de a „arăta“, că aceștia nu potü pretinde autonomia Transilvaniei, ca poporü autohtonü.

Maghiarii — țicü studenții ungarü — nici-odată n'au fostü dușmanü au Românilorö și n'au umblatü să-i desnaționalizeze, căci de ar fi vrütü acéstă, „astăđi nici pomenire n'ar mai fi în Ungaria de rassa română“. Nici astăđi nu suntü Maghiarii inimicii Românilorö și nu umblă să-i maghiarizeze: dovadă administrația, justiția, dovadă numărul celü mare (sic!) de funcționari români, pe carü însă „fanaticii“ dela Bucurescolü nu vréu să-i bage în sémă, țicendü că suntü renegați.

Se provöcă mai departe studenții ungarü la legea de naționalitate din 1868, înșirându „nenumerate“ libertăți cuprinse în ea. Nici aceea nu-i adevăratü, că Maghiarii ar fi inimicii culturai române, căci döră din „mila“ lorü s'a revêrsatü lumină și asupra României; Români de sub stăpânirea ungurescă au întemeiatü primele instituțiuni culturale ale României.

În privința școlilorö, Români de sub stăpânirea ungurescă, după părerea studențilorö ungarü, stau strălucitü: ei au școli românescë ou limbă românescă și sub conducerea românescă; foile pedagogice românescë se înmulțescü din zi în zi, fără că guvernulü să le öprească, ba elü li-a datü și *subvențiuni* (?) Pentru gimnasulü din Năsăudü a jertfitü guvernulü ungurescü mai bine de unü milionü (Sic!) La universitatea din Clușiu și Budapesta se află catedre de limba română (ou „Românulü maghiarü“ *Moldován Gergely* — *N. Red. Gaz.*) etc. etc. Apoi *Kisdekovur*ile au fostü numai pentru binele Românilorö născocite.

Numai de persecuțiune să nu se plângă Români, căci döră după legile vechi în Ardealü, poporulö românü, ca poporü imigratü, a fostü numai unü poporü toleratü, și nimenea nu putea să öcupe posturi, decätü numai devenindü „nemeșü“ maghiari. Astăđi din grația „generösei“ nații maghiare, po-

acéstă casă. Tu scii, ce a urmatü mai departe. Din öra în care te ai înfățisatü la mine în închisöre, din momentulü acela, țicü mi-am propusü să-ți arătü, ce pôte prețui iubirea mea. Incepeam să mă certü cu inima, care astăđi e liniștită în peptulü meu, dér în gréua luptă a eșitü învingëtöre și astfelü potü continua mai departe, nu-i așa? "

Helda se scoulă și privi orologiulü, ce și-lü scosese în decursulü povestirei. „*Aldenhofen* trebuie să sosescă de locü; eu l'am rugatü să vină pe timpulü acesta. Elü scie totü. *Ruth*, vréi să mi întinđi pe unü momentü mâna? Așa, îți mulțamescü. Tu ai fostü ängerulü meu și mă vei reținé. Nu-i așa, că tu-mi lași triumfulü, ce l'am dobânditü după o luptă atâtü de îndelungată. Eu renunțü de bună voiă la prețioșa ta iubire. Sciu, că tu ești a lui *Aldenhofen*, întregă și curată. Tutoorü li-am pusü capëtü și acum äșteptü numai concedierea ta. Asta credü, că mi-o vei da. *Ruth*, mă lași acum să mergü? "

— „*Kurth!*“ suspină ea înecatä de lacrimi. Dênsa îi ține strinsä mâna, apăsându-o pe inimă.

— „Cugetă câte-odată și la mine în fecirea ta, căci și eu imi am partea mea acolo. Așa-i, că te vei gândi la mine, ca....“

— „Ca la o inimă de aurü“, țise *Ruth*, punendu și mâna stângă pe capulü lui, ce sta plecatü adencü înaintea ei....

Elü era dusü de multü și *Aldenhofen*, neobservatü, îi pășise alături.

— „Fecirea nôstră atâtü de scumpü a fostü rêscompărată, încätü trebuie să ö închidemü, ca să nu se sparie“, țise elü linü și seriosü.

Trecură cinci ani. În B. încetaseră ömenii de a mai vorbi despre întemplările sensaționale, cu carü fură ocupate tôte limbile atăta timpü. D-na *Stiller* încă se mutase de unü anü la cele eterne. La casa forestierului economisa *Ana* totü așa de sirguinciosü, ca și mai înainte și de când *Bruch* fü numitü așesorü în B., nu mai ședea sêra singură ou bêtânulü ei tată. Și adese-orü mergea *Bruch* la casa forestierului. Lui îi plăcea curățica fată a forestierului și nu era departe timpulü, când să ö conducă la altarü, ca pe o mirésă. *Irina* „*Schmit-*

dorf se măritase după unü funcționarü de statü. Contesa *Georne* încă s'a măritatü după unü prințü din Germania de Nord — așa se cetia, celü puținü, prin diare. Asta era ultima soire despre dênsa . . .

Înaintea porții cu gratii a oimiterului se oprü într'o zi de vëră o trăsură, din care se coborü o damă înaltă cu unü vëlü negru. Plecată cu capulü, ea își îndrepta pașii cătră unü mormântü din mijloculü oimiterului, unde o cruce simplă purta numele *Evei Döling*. Pe mormântü crescuse iederă și pe lângă acéstă erau nisce cununü pröșpete, pe carü atêrnau încă picăturile de apă, cu carü fură umeđite. Unü ingerü se afla pe-o columnă de marmoră și arăta ou mâna spre miculü mormântü dela piciorerele lui. Pe verdêța mormântului se vedea o cunună de trandafirü albü, ér o bancă albă de sub orengile unei sălcii triste invita la odihnă pe visitatorü.

Străina se plecă și ceti puținule cuvinte sculptate în cruce: „*Evald Georne*“, apoi înghenunchiă, ständü câteva minute în nemışcare. Nisce pași micü o făcură să se scöle. Unü copilü de-o frumșete în-

gerescă, ou ochii negri învăpăiați și îmbrăcatü în haine de catifea negră sta uitându-se la ea și ținea în mână o cană umplută cu apă. Străina făcü o mișcare vehementă ca și când ar voi să tragă pe miculü băiatü la sinulü ei, dér în urmă totü se stăpâni.

— „E copilulü lui“, murmură ea linü. „L'ăși fi cunoscutü dintr'o miă alții. Vino mai apröpe, dragă, tu vréi să uđi florile, nu-i așa? "

— „Acestea suntü mormintele nôstre, ce faci aici? “ întrebă micululü, esaminändü curiosü cu ochii lui mari pe necunoscuta. Elü păși mai apröpe și-și goli apa din cană.

— „Cum te chiamă, dragă? “
— „*Kurt Aldenhofen*“, rêsponse băiatulü ou voce sonoră.

Dama suspină odată adencü și durerosü.

— „Ești tu singurü aici? “
— „Nu, e ou mine și mătușa mea *Ana*“.

— „Se află acasă părinții tăi? “
— „Nu. Tata și mama s'a dusü la moșii mei, căci ei suntü pré bêtânü și

porul român e tractat egal cu ceilalte înaintea legii, tinerii români pot să ocupe posturi cât de multe fără a și mai cere titlul de nobilitate unguresscă.

După aceste espuneri contra memoriului studenților maghiari ajunge la concluziunea, că totu ce s'a scris în memoriul studenților români, s'a scris numai din ură și cu rea voință.

Don Pedro despre republică.

Ex-impăratul Braziliei, *Don Pedro*, a avut un interviu cu un corespondent alți diarului New-York Herald, asupra părerii sale despre republica braziliană și despre republicanii. Impăratul dăse următoarele: În Brasilia nimic nu e sta-tornic, caracterul brazilian e șovăitor, neconstant și iubesc totu ce e nou. Am avut deplina convingere despre sosirea stărilor republicane, tot deuna am crezut, că acesta se va întâmpla abia după mărta mea, deoarece eram iubit de toți Brazilianii și nu me opuneam la nici o reformă democratică, decât era cerută de popor. Dér eram de părere, că republica trebuia necondiționată să vină, după cum sunt con-vins, că în 50 de ani nu va mai fi nici o monarhie pe suprafața pământului. Nu cred la restaurarea monarhiei în Brasilia, nici nu o doresc, fiindcă această ar aduce cu sine un războiu civil și ar împiedeca pentru un secol progresul ei. E adevărat, că în acest secol s'au întâmplat în Europa trei-sprezece restaurări, acestea însă numai atunci când știința și democrația nu era atât de puternică. În Franța nu mai e posibil, cu totă puterea vechei par-tinde monarhiste și a tradițiilor ei, ca să aducă la cădere republica parlamentară.

Puterea lumescă a papei e delătu-rată, cu toate că iau rămasă puternici par-tisani, dér niminea nu se gândesc la restabilirea ei. Monarhiile absolute în Italia, Spania și Terile de jos au că-put și nimenuia nu-i trece prin minte ca să le restaureze. Monarhiile vechi Anglia, Austria și Germania facă dî-nic concesii radicalismului, până când vor fi înghițite de acesta, ceea ce de sigur se va întâmpla. Mișcarea repu-blicană în Brasilia nu a fost îndrep-tată personal în contra mea, ci în contra aședemintelor de stat, cari se perso-nificau în mine.

Cestiunea Evreilor în România.

N. Ceur Aslan încheie interpelația sa astfel:

Cum deși se ridicăm stăvilă în contra unui asemenea rău!

Să i asimilăm?

Câtă vreme încercare nu a fost făcută, ideea mai putea avea vre-o valoare. Persecuțiunile din trecutul cel mai in-

depărtat; escluderea lor de la partici-parea drepturilor, conceleate altor na-țiuni contra lor, mai puteau fi invocate pentru a scusa exclusivismul în care ei însuși se ceruise pentru a făuri arme în contra persecutorilor lor. Dér es-periențe hotărâtoare au fost făcute și ele ne permit astăzi a ne pronunța cu si-guranță asupra valorii încercărilor de pretinsă asimilare.

În Franța precum și în Evreei au fost emancipați cu desăvîrșire în o me-morabilă ședință de a constituantei la anul 1791.

După un secol de bucurare a drep-turilor celor mai întinse ce vedem în Franța, în Franța luminată dela fine-le secolului 19?

Cestiunea Evrească este mai vioi agitată, decât ori când! O mișcare pa-sionată este răspândită pe întregul ter-ritoriu al Franței și coboritorii eroici lor luptători din 1790 blastemă momen-tul, când nefasta emancipare fu pro-clamată în ultima ședință a constituantei și prin o meșteșugită surprindere!

O voce: ce fac în Austria?

Ce fac în Austria? Eă ce fac; La 1848 nici un imobil din capitala Austriei nu era în mâna Evreilor. La anul 1889 40% erau proprietățile lor și alte 40% le aveau ca ipotecă. In-dustria, comerțul, viața intelectuală, poli-tica precum și întreaga presă este în mâna lor. La universitatea din Viena, un din instituțiile cele mai bătrâne din lume, după destinațiunea ei catolică, majoritatea profesorilor este compusă de profesori Evrei. Magistrați, corpul medical, peste tot locul ei domnesc în majoritate.

Grație dreptului de a poseda pro-prietăți rurale, 63 de preoți eparhioți sunt nevoiți să ceară autorizarea dela Evrei pentru a putea oficia, din cauză, că către aceste proprietăți se află alipit un drept de patronat ecleziastic.

Termină. V'am spus faptele; am invocat mărturisirea unora din omeni — fără a vă putea cita pe toți — cari s'au gândit la acest rău și în cugetul cărora priveștea ce o aveau înaintea ochilor lor, reflecțiuni serioase, și pline de pre-vederi îngrijite au fost trezite.

Pericolul, de care întreaga noastră naționalitate este amenințată, acelu pericol este evident și el este mare, mare în deajuns pentru a solicita din parte-ne încordările cele mai energice și patriotice.

Mă adresez mai cu osebire la Românii din Muntenia, ei cari nu au fost încă atât de adenoși atinși de flagelul, de care suferă frații lor din Moldova, mă adresez la ei, la toți Domniele vostre spre a ne veni în ajutor. Elementul Român din Moldova se mai svircolește în ultimele sale încercări de a arunca răul, ce a năpădit, și care este pe cale a mai năpădi încă asupra lui. Ora ingenuității și poze chiar a dispari-țiunii lui este matematic constată, decât patriotismul și lumina noastră nu se vor grăbi a i veni în ajutor!

Vă propun în consecință următoarea moțiune: (Aplause prelungite).

Moțiune.

„Ascultând interpelarea d-lui N. Ceur Aslan și desvoltările făcute de in-

terpe'atoru, cu privire la consecințele grave, la care a dat și dă loc lipsa de măsură eficace contra sporirii și in-vasiunii elementului evreesc, conștințe, ce se presimt într'un mod îngrozitor, mai ales în partea României de dincoala de Milcov.

„Ascultând și răspunsul d-lui Mi-nistru de Interne.

„Camera,
„Invită pe guvernă a da ordinele cele mai severe pentru pașaporturilor și respingerea Evreilor străini, ori și care ar fi pretextul ce ei ar căuta pentru a se fura în țară, s'au a justifica prezența lor, când intrarea și stabilirea lor ar fi fost săvârșită cu disprețul formelor prescise în această; ordine severe se vor da asemenea și celor în drept, pentru stricta aplicare a art. 10 din legea poliției rurale și a dispozi-țiilor edificate prin legea ce regulează e-sercitatea comerțului ambulant, și re-cunoscând în același timp, că guver-nul nu este în deajuns înarmat față cu uneltirile culpabile și cu tendințele manifeste, grație cărora marea masă a elementelor evreesc amenință pe și ce trece de a deveni în România, un element de zdruncin periculos pentru dezvoltarea economică, socială și na-țională.

„Camera mai decide.
„A se numi imediat din siul ei o comisiune de 7 membri cu însărcina-rea de a elabora și a aduce înaintea Corpurilor Legiuitoare până la sesiunea de toamnă.

„a) Un proiect de lege care să reguleze într'un mod mai eficace, con-trolul pașaporturilor pe la frontiere și să prevadă augmentarea personalului de control acolo, unde trebuința va cere;

„b) Un proiect de lege, care să prevadă aspre penalități pentru toți agenții, cari ar contraveni la dispozițiile legii, în privirea legii pentru controlul pașaporturilor, în privirea legii poliției rurale; aceeași lege va cuprinde și aspre penalități pentru impegaii respectivi su-periori, în a căror cădere ar pica con-trolul stricte aplicării a legilor mai sus menționate.

„c) O lege pentru înființarea mono-polului beuturilor spirtose.

„d) O lege în puterea căreia să fiă interzis Evreilor străini de a ține moși în arenda.

„e) O lege cu misiune de a provoca și încuraja de către Stat, înființarea de bazaruri, unde trebuința va cere, și în număr suficient pentru a pune la dispozițiunea mai ales a populației ru-rale, toate obiectele necesare traiului și ocupațiunii cu prețuri pe cât e po-sibil de efine.

„f) O lege pentru organizarea unui serviciu sanitar special pentru fiă-care plasă din țară.

„Aceeși comisiune va mai avea mi-siunea de a face constatări locale și a culege toate datele, ce ar fi de natură a lumina parlamentul și țara despre reala stare a lucrurilor cu privire la traiul, la agimentele și la adevăratul număr al Evreilor în România; în această privire puterile ei sunt nelimitate, pre-cum nelimitată este și competența ei de a complecta seria măsurilor de mai sus, prin propunerea și de alte mē-

suri, ce patriotismul și înțelepciunea membrilor și ar crede comandate pen-tru apărarea intereselor naționale ro-mâne.

Am dîsu. (Aplause prelungite)

Corespondența „Gaz. Trans.“

Oradea mare, Iulie 1891,

Multă stimată domnule redactor! Tinerimea teologică română din Beiuș și juru, însușită de faptele anteces-urilor lor, încercă și în acest an a arangia un concert împreună cu dan, a cărui programă s'a publicat deja în colónele „Gazetei“.

Este util, este frumos lucru dela tinerii teologi, că spiritul lor nu stă pe loc nici în deoursul ferilor, ci la-oră neobosită. În acest doi ani din urmă tinerii teologi n'au arangiat o astfel de serată în Beiuș, din cauză, că n'au avut puteri suficiente, precum au astăzi.

După informațiunile mele, tinerii teo-logi se pregătesc pentru această serată de vre-o 3 luni, și se nisuesc în toate privințele a îndestuli publicul partioi-pătoru. Eu cred, și sunt pe deplină convins, că li va și succede.

Venitul este destinat pentru șola română de fetițe din Arad, înființată numai în toamna anului trecut, și pentru șola confesională română ort. din Beiuș. Ce și era mai frumos, mai nobil, decât acesta?

Cultura națională este mijlocul, prin care se pote fieri o națiune, și mai ales multă cerată, și scumpa noastră națiune. Tinerii teologi, arangiatorii seratei, cari de toți abia sunt la număr vre-o 25, toți Români unul ca altul, au scit și sciu simți așa cum trebuie, așa cum le dictă memoria străbunilor lor.

Eu, după observațiunile mele, că-țigate și pân'acuma, cred, că onor. pu-blic român își va arăta și cu ocaziunea această zelul și interesarea față de această mișcare culturală-națională a tinerilor noștri, și nu va întârzi de a i sprijini atât în reușirea morală, cât și cea ma-terială.

Vom reveni! Oradanul.

DIVERSE.

Cât timp trebuie pentru înaintarea unei telegrame și pentru primirea răs-punsului. Noul oficiu telegrafic din San-Francisco numit „Pacific Postal Tele-graph Company“ a invitat dizele ace-tea mai mulți óspeți pentru ca să vedă noul oficiu telegrafic. Mai mulți din-tre óspeți au dorit să scie adecă, cât timp trebuie până ce ajunge o tele-gramă undeva, și până primim și răs-punsul. Șeful voindu a satisface dorin-ței óspeților săi, a telegrafat la Port-land, New York, Washington, Seattle, Tacoma, Causo, Nova Scotia, și la Lon-dra următoarele cuvinte: În San-Fran-cisco óspeții acuma vizităz noul oficiu telegrafic Postal Telegraph and Com-mercial Cable Com. Aici sunt 9 ore 30 minute sera. Câte ore și ce timp e acolo? Primul răspuns a sosit din Portland după 3 minute: „suflă vântul“; al doilea dela New York după 3 mi-nute 10 secunde: „noros și cald“; din Washington după 3 minute 11 sec: „noros și vânt“; din Seattle după 3 m. 21 sec: „noros și cald“; din Tacoma după 3 și 28 sec: „noros, rece și vânt u-șor“; din Causo și Nova-Scotia după 4 m. 20 sec: „frig și noros“, ér din Londra după 6 m. 22 sec: „neguros și rece.“

În institutul de băeți „Cultura“ din orașul Buzeu (România) fiind vacanță

un post de profesor-pedagog, se aduce la cunoștința doritorilor de a ocupa un asemenea post. Condițiuni avantajoase. A se adresa la Direcțiunea Institutului. Directoru, I. Bogățianu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșanu. Redactor responsabil interimar: Gregoriu Maior.

nu pot veni la noi. Dér cine ești tu? întreba copilul naiv.

— „Sunt o sormană femeie, care te iubesc pe tine. Vrei să mi întinzi mâna?“

— „Nu, nu“, dize micul Kurt spă-riat. „Vélul tău e așa de desu, încât nici nu te pot vedea.“

— „Uite încoe!“ Străina își ridică vélul. „Așa că acum imi vei întinde mâna?“

Gopilul îi întinse mâna. Cu o pa-sionată căldură își apăsă ea buzele pe mâna curată a copilului, apoi ingenuchiă, își deschise brațele și voi să strângă la piept pe micuț. El îns se retrase o'un sbierat. „Tu-mi faci ceva“, dize el infricat. Atunci apăr din tufșu figura unei fete ou per roșu. Copilul alergă spre ea aruncându-i-se în brațe.

— „Scusați“, dize acesta amabil. „Copilul nu e datat ou desmerdări străine.“

— „Am voit să-l sărut“, dize dama, apoi își inclină fruntea și părăsi ou paș grabnic cimiterul.

— „Dragă Ruth, avé-vei puțin timp?“

— „Pentru tine tot-deuna, scumpule, sigură totdeuna.“

— „Mă lași întâi să culc copilul? Ana încă n'a venit din pădure.“ Aldenhofen luă copilul în brațe, îl sărută fierbinte și-l duse în pat.

— „Mama se rămână aici“, se rugă micuț. El apoi prinse ou îndestulire mâna mamei sale și închise obosiții lui ochișori.

O lumină feerică domnia în aparta-mentele de durmită, țesându un vélu de aur delicat în jurul ferioței mame, care cufundată ou totul în con-templarea micului ei ângeru, uitase, că soțul ei o așteptă.

— „Scumpă Ruth!“

— „Scusa Lothar, tu soii, că mă des-partu ou greu când micul nostru Kurt dórme.“

— „Am primit o scrisore. Vrei să gâcesc de la cine-i?“

— „De la Helda!“ Inspectorul o privi zîmbindu: „Da Ruth! El e la Rin, unde își implinesce neobosită nobila-i chiamare de vinătoru.“

A fost de curându la patul morții ta-tălui său, unde s'a întelinit ou sora-sa.

— „Mai departe... te rog“, dize Ruth, punându-și capul pe umérul lui.

— „Dâna i-a mărturisit totul.“

— „Și Kurt?“

— „El i-a iertat!“

— „De asta am fost sigură.“

— „Și de-odată ou această împăr-tă-șire; Helda vré să se roge de ceva.“

— „Anume?“

— „El lasă totă averea lui fores-tierul Dölling și mă rogă să stăruesc, ca să o primesc. La casă, când fores-tierul nu s'ar învoi, atunci să o între-buinez spre scopuri binefăcătoare.“

— „Kurt nu și-a reținut nimic, el și-a dat totul?“ întrebă Ruth mi-șcată.

— „Da, are el totuși ceva scump.“ Aldenhofen privi suridendu la tînăra lui soție, ai cărui ochi se umplură de la-orim.

— „Da!“ șopti ea suspinându și ou timiditate neesprimabilă „El are o inimă de aur!“

Cursul ptelei Braşov.

Table with columns for item names (e.g., Banote româneşti, Argint românesc) and prices.

Table with columns for item names (e.g., ostă ungare, Amortisarea datoriei) and prices.

Cursul la bursa din Viena.

Table with columns for item names (e.g., Renta de aur, Renta de hârtie) and prices.

ABONAMENTE la "GAZETA TRANSILVANIEI" Preţul abonamentului este: Pentru Austro-Ungaria: Pentru România şi străinătate: Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Avisul d-loru abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînnoirea prenumerăţiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal...

Administraţ. „Gaz. Trans.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 20 Iulie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and train times.